

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Grodzisko Dolne za rok 2021

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Grodzisko Dolne został przyjęty uchwałą Nr XI/72/2019 Rady Gminy Grodzisko Dolne z dnia 27 września 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Grodzisko Dolne na lata 2019-2022.

Gminny Program Wspierania Rodziny ma na celu udzielanie pomocy dzieciom i wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz innych trudności, które zaburzają prawidłowe funkcjonowanie w środowisku.

Działania podejmowane w ramach programu adresowane są do rodzin wychowujących dzieci, dotkniętych problemem przemocy, alkoholizmu, rodzin w których występuje problem ubóstwa, bezrobocia, rodzin niewydolnych wychowawczo z powodu niezaradności życiowej lub ograniczeń umysłowych oraz rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Program realizowany jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym przy współpracy z instytucjami działającymi na terenie Gminy jak szkoły, Urząd Gminy, Posterunek Policji.

W ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym realizuje zadania w następującym zakresie:

1. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.
3. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym

4. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących.
5. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.
6. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.

1. Zadanie w postaci diagnozy i monitoringu skali potrzeb i problemów rodzin jest realizowane przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny. Jego realizacja odbywa się poprzez wizyty podczas, których pracownicy przeprowadzają rozmowy z osobami korzystającymi z pomocy, dzięki czemu kształtuje się obraz ich potrzeb i problemów z jakimi borykają się w życiu codziennym. Najczęstszymi z nich są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba.

2. Zadanie w postaci zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym realizuje poprzez:

1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki okresowe, zasiłki celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów).

2. Finansowanie dzieciom dożywiania w szkole w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”. Pracownicy socjalni podejmują starania, aby tą formą pomocy zostały objęte wszystkie dzieci, które tej pomocy potrzebują, a szczególnie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Udzielają także pomocy finansowej na zakup posiłku lub żywności rodzinom, w których występuje trudna sytuacja materialna.

W 2021 roku w ramach pomocy materialnej wsparcie w postaci:

1. Zasiłku stałego otrzymało 17 rodzin w łącznej kwocie 98 375 zł.
2. Zasiłku okresowego otrzymało 36 rodzin w łącznej kwocie 75 009 zł.
3. Zasiłku celowego otrzymało 105 rodzin w łącznej kwocie 180 233 zł.
4. Zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego otrzymały 3 rodziny w łącznej kwocie 19 443 zł.

5. Pomocą w formie dożywiania w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” objęto ogółem 37 rodzin na łączną kwotę 42 066 zł.
6. Zasiłek celowy na zakup posiłków lub produktów żywnościowych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” otrzymały 54 rodziny w łącznej kwocie 134 967 zł.
7. Wynagrodzenia należnego opiekunom z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez sąd otrzymało 9 opiekunów w łącznej kwocie 45 650 zł.
8. Odpłatności za pobyt mieszkańców z terenu Gminy Grodzisko Dolne w Domu Pomocy Społecznej dokonano dla 16 osób w łącznej kwocie 491 676 zł.
9. Zorganizowano usługi opiekuńcze dla 9 osób w łącznej kwocie 95 749 zł.
10. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym opłacił składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały w łącznej kwocie 8851 zł.

W dniach 17.05.2021, 21.07.2021 i 06.10 2021 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym wydawał żywność pochodzącą z Podkarpackiego Banku Żywności w Rzeszowie, w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego Nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. Mieszkańcy gminy Grodzisko Dolne otrzymali paczki żywnościowe w skład, których wchodziły: groszek z marchewką – 1632 kg, koncentrat pomidorowy- 595 kg, buraczki – 448 kg, powidła śliwkowe – 744 kg, sok jabłkowy – 460 kg, fasolka po bretońsku – 820 kg, makaron – 2040 kg, ryż biały – 1020 kg, kasza jęczmienna – 880 kg, płatki owsiane – 320 kg, herbatniki maślane – 144 kg, mleko – 3080 l, ser podpuszczkowy – 800 kg, szynkę drobiową – 1224 kg, szynkę wieprzową – 384 kg, pasztet wieprzowy -115 kg, filety z makreli w oleju – 516 kg, cukier – 1700 kg, miód wielokwiatowy – 245 kg, olej rzepakowy – 2080 l, kawa zbożowa – 340 kg. W roku 2021 z tej formy pomocy skorzystało 400 osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, wśród których rozdysponowano łącznie 19 589 kg żywności o wartości 98 697 zł. Otrzymana pomoc wpłynęła na częściowe zmniejszenie kosztów utrzymania.

3. Zadanie w postaci poprawy funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym realizowane jest poprzez:

- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i w razie potrzeby podejmowany jest kontakt z pielęgniarką środowiskową, z lekarzem rodzinnym, celem podjęcia odpowiednich działań,
- pomoc pracownika socjalnego w podjęciu działań, celem ustalenia stopnia niepełnosprawności dla dzieci tego wymagających, celem możliwości skorzystania z innych form pomocy, wykraczających poza sferę działalności GOPS,
- wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny, podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym,
- organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia,
- umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, prawnik.

Na terenie Gminy Grodzisko Dolne istnieje możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnika.

4. Zadanie w postaci podejmowania działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywania już istniejących Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym realizuje wspólnie z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:

- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- podnoszenie wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji osób zajmujących się problemem przemocy w rodzinie,
- pomoc ofiarom oraz sprawcom przemocy poprzez kierowanie na terapię oraz programy edukacyjno- korekcyjne,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Nowej Sarzynie,

- organizowanie grup roboczych, które pracując interdyscyplinarnie pomagają rodzinom, w których występuje przemoc.

5. Zadanie w postaci **przeciwdziałania marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych** realizowane jest poprzez zabezpieczanie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej i prowadzenie monitoringu dzieci w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową, zmianę postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych.

6. Zadanie w postaci **podnoszenia kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom** realizowane jest poprzez udział w szkoleniach zawodowych pracowników pomagających rodzinie.

Pomoc Społeczna współpracuje z Sądem Rodzinnym w Leżajsku poprzez:

- informowanie sądu o rodzinach niewydolnych, w których najczęściej potrzebna jest pomoc w postaci nadzoru sądu poprzez ustanowienie kuratora sądowego sprawującego nadzór nad rodziną lub jednym z jej członków, celem eliminowania czynników sprzyjających dalszej degradacji rodziny,
- współpracę z kuratorami zawodowymi i społecznymi, celem współdziałania na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Leżajsku poprzez sprawowanie wspólnego nadzoru nad ustanowionymi rodzinami zastępczymi.

Od stycznia 2012 roku ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminę obowiązek partycypowania w kosztach utrzymania dzieci w pieczy zastępczej. W 2021 roku Gmina Grodzisko Dolne pokryła 50% wydatków w kwocie 19 765,50 zł związanych z utrzymaniem trójki dzieci oraz 10% wydatków w kwocie 2045,71 zł związanych z utrzymaniem dwójki dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Łączne koszty poniesione na utrzymanie pięciorga dzieci przebywających w dwóch rodzinach zastępczych wyniosły łącznie 21 811,21 zł.

Sprawozdanie z działań asystenta rodziny za rok 2021

W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, kierownik ośrodka pomocy społecznej zleca przeprowadzenie w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jeżeli rodzinny wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodzinę, na wniosek pracownika socjalnego, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej kieruje asystenta rodziny do pracy z rodziną. W niektórych przypadkach także sąd wydaje postanowienie zobowiązujące rodzinę do współpracy z asystentem rodziny. Asystent rodziny pracuje w rodzinie, z rodziną i dla rodziny realizując działania „na jej rzecz”. Praca asystenta rodziny przybiera formę socjalno-wychowawczą i ma charakter kompleksowy. Asystent rodziny wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, osiągnęła poziomu stabilności umożliwiając stworzenie odpowiednich warunków dla bezpiecznego rozwoju i wychowania dzieci oraz prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Asystent rodziny udzielał rodzinom wsparcia psychiczno – emocjonalnego w związku z przeżywanymi trudnościami i problemami, towarzyszył rodzinom we właściwym pełnieniu ról społecznych, realizacji spraw na rzecz domu i rodziny, udzielał pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, opiekuńczo – wychowawczych, prowadził mediację w sytuacji konfliktu pomiędzy małżonkami. Wspomagał proces edukacji dzieci, prowadził aktywizację zawodową rodziców motywując do poszukiwania i podejmowania zatrudnienia. Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest poprawa warunków życia codziennego rodzin, wzmocnienie więzi rodzinnych. Dlatego też w swojej pracy asystent dąży do poprawy funkcjonowania rodzin w obszarze ekonomiczno - socjalnym, opiekuńczo - wychowawczym i społecznym. Wspieranie rodziny w ramach asystentury rodziny jest procesem długotrwałym.

W 2021 roku wsparciem asystenta rodziny na terenie gminy Grodzisko Dolne objętych było 10 rodzin, w których wychowuje się 24 dzieci. Pięć spośród rodzin

objętych wsparciem asystenta rodziny zostało zobowiązanych do współpracy z asystentem postanowieniem sądu, w drodze wydanych zarządzeń opiekuńczych.

W przypadku tych rodzin co 2 i 3 miesiące składane są do sądu przez asystenta rodziny sprawozdania, dotyczące funkcjonowania rodziny, współpracy i zakresu udzielanej pomocy. 4 rodziny współpracujące z asystentem rodziny ma dodatkowo orzeczony nadzór kuratora. Z tego względu asystent rodziny jest w stałym kontakcie z kuratorami sprawującymi nadzór nad wspólnymi podopiecznymi, w celu wzajemnej wymiany informacji i spostrzeżeń na temat sytuacji i funkcjonowania rodziny oraz omówienia ewentualnych możliwości pomocy i postępów rodziny. Asystent współpracuje także z kadrą pedagogiczną szkół (pedagog szkolny, wychowawcy, dyrekcja) w celu omówienia sytuacji edukacyjnej dzieci, realizacji obowiązku szkolnego oraz współpracy rodziców ze szkołą. W rodzinach objętych wsparciem asystenta występowały problemy takie jak: bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (3 rodziny), bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego (2 rodziny), bezrobocie (3 rodziny), skłonność do nadużywania alkoholu (3 rodziny), niezaradność (1 rodzina), ubóstwo (1 rodzina), choroba psychiczna (1 rodzina), długotrwała lub ciężka choroba (2 rodziny), niepełnosprawność (2 rodziny), przemoc w rodzinie (3 rodziny).

W 2021 r. asystent zakończył pracę z 1 rodziną z uwagi na osiągnięcie założonych celów. Po zakończeniu współpracy jeszcze przez okres 6 miesięcy asystent prowadził monitoring sytuacji rodziny.

Asystent współpracował z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, z kuratorem sądowym oraz z zespołem interdyscyplinarnym w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dodatkowo prowadził działania edukacyjne związane z zachowaniem reżimu sanitarnego, informował o obowiązujących obostrzeniach, wprowadzonych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa wywołującego chorobę Covid-19.

Ponadto asystent rodziny stara się podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez samokształcenie dzięki dostępności do fachowej literatury oraz udział w szkoleniach. W ramach samokształcenia asystent wykorzystuje takie pozycje jak: „Asystentura

rodziny. Rekomendacje metodyczne i organizacyjne.” Izabela Krasiejko, „Asystent rodziny. Realizacja zadań ustawowych” Leszek Jurek, „Poradnik asystenta rodziny” Joanna Janowska. Asystent uczestniczył także w szkoleniu w formie online pod nazwą: „Praktyczna realizacja przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizacji procedury Niebieskie Karty z uwzględnieniem propozycji zapisów w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej.”

Zakres obowiązków asystenta rodziny określa art. 15.1. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;

13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Zadania polegające na dokumentowaniu pracy z rodziną realizowane były przez asystenta poprzez sporządzanie we współpracy z członkami rodziny planu pracy oraz jego aktualizacji, dokonywanie raz na pół roku pisemnej okresowej oceny sytuacji rodziny i zmian, które w niej zachodzą. W sytuacji rodzin, które zostały zobowiązane do pracy z asystentem postanowieniem sądu, asystent w terminie określonym przez sąd (co 2 lub 3 miesiące) składał pisemne sprawozdanie dotyczące sytuacji rodziny, pracy prowadzonej z rodziną oraz pomocy udzielanej rodzinie. Ponadto asystent rodziny prowadził karty pracy z rodziną dokumentujące każde spotkanie lub kontakt telefoniczny asystenta z rodziną i opis przeprowadzonych działań. Każda rodzina ma założoną teczkę, w której gromadzona jest dotycząca jej dokumentacja.

Zadania polegające na udzielaniu pomocy w poprawie sytuacji życiowej i zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego realizowane były poprzez wsparcie w wypełnianiu dokumentów niezbędnych w załatwianiu spraw urzędowych, w redagowaniu pism i podań. Asystent pomagał w pozyskaniu świadczeń: rodzinnych i wychowawczych poprzez pomoc w wypełnianiu wniosków oraz świadczeń z pomocy społecznej poprzez pomoc w przygotowaniu podania o wsparcie finansowe, pomoc w wypełnieniu wniosku o stypendium szkolne. Asystent udzielał informacji na temat terminów składania wniosków i niezbędnej

dokumentacji. Informował także rodziny o możliwości skorzystania z bezpłatnej żywności z Podkarpackiego Banku Żywności i terminie dystrybucji przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014 – 2020. Asystent podejmował działania mające na celu podniesienie poziomu zaradności życiowej, poprawy sytuacji finansowej poprzez wyższą skuteczność w zakresie planowania wydatków. W rodzinach mających problemy z utrzymaniem ładu i porządku asystent pomagał sporządzić i wdrożyć rozkład stałych czynności, z podziałem na czynności codzienne, podejmowane raz w tygodniu, raz w miesiącu raz na pół roku umożliwiających utrzymanie na co dzień porządku w mieszkaniu. Mobilizował do dbałości o otoczenie wokół domu, zwracając jednocześnie uwagę na kwestię segregacji odpadów. Prowadził treningi umiejętności organizacji dnia codziennego, w tym podziału obowiązków między członków rodziny Motywował do systematycznego opłacania rachunków, wykonywania drobnych napraw i remontów, do regularnego przygotowywania posiłków, dbania o higienę osobistą. Przeprowadzał trening w zakresie sporządzania budżetu domowego i planowania wydatków celem nabycia wyższej skuteczności w gospodarowaniu środkami finansowymi. Podczas wizyt w rodzinach asystent zwracał uwagę członkom rodziny na oszczędne gospodarowanie mediami.

Zadania polegające na udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu problemów natury psychologicznej poprzez podejmowanie działań mających na celu zapobieganie konfliktom pomiędzy małżonkami lub konfliktom pomiędzy rodzicami i dziećmi, a także ukierunkowane na poprawę wzajemnych relacji w rodzinie. Asystent stwarzał sprzyjające warunki do wyjaśniania wzajemnych stanowisk w sporze, poznania wzajemnych systemów wartości i dążeń. Prowadził rozmowy z małżonkami na temat budowania wzajemnych relacji w rodzinie, sprzyjających tworzeniu atmosfery poczucia bezpieczeństwa, bardzo ważnej dla rozwoju psychicznego i emocjonalnego dzieci. Poruszał kwestię wzajemnej komunikacji w rodzinie, sposobu komunikowania własnych potrzeb w sposób bezproblemowy, rozwiązywania problemów w drodze kompromisu i rezygnacji z nadmiernych żądań, wyrażania uczuć i emocji w bezpieczny sposób. Niejednokrotnie asystent prowadził

mediację pomiędzy małżonkami zmierzającą do wypracowania kompromisu w celu rozwiązania sytuacji problemowej. Udzielał pomocy w rozwiązywaniu problemów natury emocjonalnej. Rodziny przeżywające ostre konflikty asystent rodziny zachęcał do uczestnictwa w terapii małżeńskiej i terapii rodzinnej. W przypadku niepokojących objawów w zachowaniu dzieci motywował rodziców do zdiagnozowania poziomu rozwoju, potrzeb, możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej lub innej poradni specjalistycznej. Motywował rodziców do korzystania z zajęć psychoedukacyjnych i socjoterapeutycznych prowadzonych. Również w przypadku występowania trudności edukacyjnych zachęcał rodziców do zdiagnozowania poziomu rozwoju dziecka w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Leżajsku.

Zadania polegające na udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych realizowane były poprzez modelowanie zachowania rodziców względem dzieci. Uczenie rodziców jak prawidłowo wychowywać i sprawować opiekę nad dziećmi, udzielanie rodzicom wskazówek jak spokojnie rozmawiać z dziećmi, jak wydawać polecenia w spokojny sposób, aby dzieci słuchały i jak je egzekwować. Asystent zachęcał rodziców do wpajania dzieciom zasad poprawnego zachowania, kształtowania umiejętności i nawyków, wyznaczania jasnych granic. Asystent udzielał porad na temat sposobów zaspokajania potrzeb dziecka i rozwiązywania problemów wewnątrzrodzinnych. Rozmawiał z rodzicami o potrzebie miłości, akceptacji, chwalenia dziecka i doceniania za drobne sukcesy. Motywował dzieci do systematycznego odrabiania zadań domowych, udzielał pomocy w odrabianiu lekcji i wyrównywaniu deficytów edukacyjnych poprzez naukę czytania, pisanie i liczenia. Motywował rodziców do dbałości o edukację i rozwój dziecka. Instruował rodziców w jaki sposób pomagać swoim pociechom w nauce i odrabianiu zadań domowych. Zachęcał rodziców do kontrolowania osiągnięć szkolnych dzieci poprzez systematyczne kontakty z wychowawcami. Asystent wskazywał na potrzebę zacieśniania więzi rodzinnych poprzez uświadamianie wzajemnych oczekiwań i potrzeb w zakresie uczuć i emocji, budowanie prawidłowych relacji opartych na miłości, szacunku i zaufaniu. Asystent dostarczał informacji dotyczących sposobów i miejsc spędzania wolnego

czasu z dziećmi. Zachęcał do wspólnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań dzieci (gry planszowe, zabawy z wykorzystaniem artykułów plastycznych, wycieczki rowerowe, spacery).

Zadania w zakresie prowadzenia indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci realizowane były poprzez prowadzenie działań edukacyjnych na temat prawidłowych postaw rodzicielskich, metod wychowawczych, tworzenia pozytywnych wzorców, na temat stosowania systemu kar i nagród w procesie wychowania, sposobów komunikowania się.

Asystent rodziny **wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej**, pokazując prawidłowe postawy społeczne, zachęcając rodziny do budowania prawidłowych relacji z dalszą rodziną, sąsiadami i uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

W ramach motywowania do podnoszenia kwalifikacji zawodowych asystent rodziny prowadził działania aktywizacyjne zmierzające do wzrostu własnej aktywności podopiecznych w poszukiwaniu pracy. Dostarczał informacji na temat możliwości skorzystania z różnych form zatrudnienia (praca w ramach umowy o pracę, umowy zlecenia czy o dzieło, prace sezonowe, praca tymczasowa, prace interwencyjne i roboty publiczne, a także staże zawodowe). Informował o dostępnych ofertach pracy. Motywował do udziału w projektach systemowych oraz unijnych realizowanych na terenie województwa podkarpackiego. Asystent prowadził poradnictwo zawodowe dotyczące wyboru odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych.

W zakresie motywowania do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;

Asystent zachęcał rodziny przeżywające kryzysy, konflikty i trudności wychowawcze do udziału w terapii rodzin i terapii małżeńskiej oraz korzystania z indywidualnych konsultacji z psychologiem w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Leżajsku.

W zakresie udzielania wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;

Asystent prowadził działania ukierunkowane na zapewnienie opieki dzieciom oraz odpowiednich warunków do życia i rozwoju oraz realizowania obowiązku edukacyjnego, poznanie uznanych norm postępowania i zachowania, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji. Podejmował działania celem, których było wyrównywanie braków w poziomie wiedzy, pomagał w odrabianiu zadań domowych, motywował do nauki. Motywował do udziału w zajęciach pozalekcyjnych, a w przypadku dzieci przeżywające trudności szkolne do udziału w zajęciach wyrównawczych prowadzonych w szkołach. Natomiast w przypadku dzieci przejawiających zachowania dysfunkcyjne motywował rodziców do korzystania z zajęć socjoterapeutycznych oferowanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną.

Podczas realizacji zadań na rzecz rodzin asystent współpracował z pracownikami socjalnymi, ze środowiskiem lokalnym, z Sądem Rejonowym w Leżajsku, kuratorami społecznymi i zawodowymi, w zakresie wymiany wzajemnych informacji i spostrzeżeń dotyczących funkcjonowania rodzin, zapewnianiu bezpieczeństwa i odpowiednich warunków do rozwoju dzieciom. Z kadrą pedagogiczną szkół do których uczęszczają dzieci (wychowawcami, pedagogami i psychologiem szkolnym) w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych., Asystent współpracował z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Leżajsku oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Leżajsku. A także z Urzędem Gminy w Grodzisku Dolnym oraz z policją. Utrzymywanie kontaktu z dzielnicowym polegającym na wymianie informacji. W 2021r. asystent współpracował z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i uczestniczył w 4 spotkaniach grupy roboczej w celu udzielenia rodzinie kompleksowej pomocy.

W zakresie podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;

W sytuacji wyjątkowo trudnej lub w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci, asystent przekazuje informację pracownikowi socjalnemu i kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wystosowuje pismo do sądu o wgląd w sytuację rodziny i wydanie stosownych zarządzeń opiekuńczych.

**RADA GMINY
GRODZISKO DOLNE**

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO
PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE
GRODZISKO DOLNE NA LATA 2021-2025
ZA ROK 2021**

Gmina Grodzisko Dolne zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz.U z 2021 poz. 1249 z późn. zm./ prowadzi szereg działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Niniejsze sprawozdanie dotyczy działań podejmowanych w 2021r. zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Grodzisko Dolne na lata 2021-2025 przyjętym Uchwałą Nr XXVII/181/2021 Rady Gminy Grodzisko Dolne z dnia 4 marca 2021 roku.

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z Uchwałą nr XXVII/182/2021 Rady Gminy Grodzisko Dolne z dnia 4 marca 2021r. został określony tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Grodzisko Dolne oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. Zarządzeniem nr 15/21 Wójta Gminy Grodzisko Dolne z dnia 28.04.2021r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny w Grodzisku Dolnym w następującym składzie:

1. Andrzej Wikiera – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym – przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Grodzisku Dolnym,
2. Jadwiga Klin – pracownik socjalny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym,
3. Teresa Paul – starszy specjalista pracy socjalnej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym,
4. Mariusz Rupa – Kierownik Posterunku Policji w Grodzisku Dolnym,
5. Halina Gdańska – Dyrektor Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym,
6. Roman Matuszek – Dyrektor Zespołu Szkół im. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym
7. Maria Kołcz – Prezes Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych w Grodzisku Dolnym,
8. Stanisław Baj - przedstawiciel Gminnej Komisji do Spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Dolnym
9. Małgorzata Pytel – pielęgniarka dyplomowana z Niepublicznego Zakład Opieki Zdrowotnej w Wólce Grodziskiej,
10. Tomasz Polit - kurator zawodowy Sądu Rejonowego w Leżajsku,

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Grodzisko Dolne na lata 2021-2025 jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w Gminie Grodzisko Dolne poprzez tworzenie profesjonalnego i jednolitego systemu wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych

w zjawisko przemocy w rodzinie.

Cel główny Programu realizowany jest w oparciu o cele szczegółowe tj.:

1. Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
2. Zwiększenie pomocy i ochrony wobec osób doznających przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób, które są podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie.
4. Rozszerzenie kompetencji osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe programu realizowane były poprzez następujące działania:

1. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Grodzisko Dolne.
2. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Gminy Grodzisko Dolne.
3. Podnoszenie poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie, zmiana mentalności i uwrażliwienie mieszkańców Gminy Grodzisko Dolne na problematykę przemocy.
4. Prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z zakresu radzenia sobie ze stresem i agresją, rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.
5. Prowadzenie edukacji w celu wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodziców.
6. Udzielanie pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.
7. Wspieranie i rozwijanie podmiotów, które udzielają pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.
8. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
9. Oddziaływanie psychologiczne i terapeutyczne na osoby stosujące przemoc.
10. Rozpowszechnianie informacji na temat konsekwencji stosowania przemocy.
11. Edukacja osób wobec których, istnieje podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie o konsekwencjach prawnych.
12. Organizacja profesjonalnych szkoleń podnoszenia wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla osób na co dzień zajmujących się tą problematyką w szczególności nauczycieli, pedagogów szkolnych, funkcjonariuszy policji, pracowników socjalnych, pracowników ochrony zdrowia, kuratorów sądowych.

W ramach realizacji „Gminnego Programu...” w 2021r. podjęto następujące działania:

- Zorganizowano konkurs plastyczny adresowany do dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół z terenu Gminy Grodzisko Dolne i wychowanków Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego w Laszczynach pt. „Jestem dobry, nie krzywdzę – STOP PRZEMOCY”. Laureaci konkursu otrzymali nagrody – wydano kwotę 1423,61 zł.
- Rozdawano ulotki „Reaguj na przemoc” (15 szt. przekazano osobom z rodzin w którym wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w 2021r., ok. 40 szt. ulotek przekazano podmiotom realizującym procedurę „Niebieskie Karty”),
- Udzielano pomocy w formie pracy socjalnej (23 osób),
- Pracownicy socjalni każdorazowo udzielali informacji o prawach przysługujących osobom doznającym przemocy w rodzinie, działali również interwencyjnie na zgłoszenia anonimowe, telefoniczne, sporządzali diagnozy rodziny (16 osób),
- W Gazecie Grodzkiej została zamieszczona informacja o dyżurach specjalistów w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin oraz Przemocy w Rodzinie /poradnictwo psychologiczne raz w miesiącu, poradnictwo instruktora terapii uzależnień raz w tygodniu / - z pomocy Punktu skorzystało 16 kobiet wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie,
- Nie zauważono potrzeby zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodku wsparcia – Gmina Grodzisko Dolne w celu realizacji tego zadania może umieścić osoby wymagające tego typu pomocy w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Nowej Sarzynie – powiat leżajski,
- Podejmowano działania interwencyjne w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” (9 osób),
- Sporządzono zawiadomienie na policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu z art. 207 KK (4)
- Sporządzono wnioski do Gminnej Komisji do Spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o skierowanie osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie i nadużywa alkoholu na przymusowe leczenie odwykowe (5),
- Sporządzono wnioski do Sądu Rejonowego w Leżajsku III Wydział Rodzinny i Nieletnich o wydanie zarządzeń opiekuńczych – wychowawczych (4),

W szkołach prowadzone były zajęcia informacyjno-edukacyjne i profilaktyczne z zakresu radzenia sobie ze stresem, agresją, rozwiązywania konfliktów bez przemocy, na temat zjawiska przemocy w rodzinie,

- Policjanci z Posterunku Policji w Grodzisku Dolnym na spotkaniach z dziećmi i młodzieżą szkolną, nauczycielami, rodzicami, seniorami prowadzili pogadanki pt. „Stop przemocy w rodzinie”.
- Przedstawiciele podmiotów realizujących procedurę Niebieskie Karty uczestniczyli w szkoleniu pt. „Praktyczna realizacja przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizacja procedury NK z uwzględnieniem propozycji zapisów w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej” – zostało przeszkolonych 11 osób, - wydatkowano na ten cel kwotę 1320 zł.

W 2021r. działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny były spójne z Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Grodzisko Dolne na lata 2021-2025 adresowanym do wszystkich mieszkańców Gminy Grodzisko Dolne, ale przede wszystkim do osób doznających przemocy, osób stosujących przemoc i świadków przemocy.

Zespół Interdyscyplinarny w Grodzisku Dolnym tworzył Grupy Robocze, których zadaniem było opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych problemem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W 2021 r. z zachowaniem niezbędnego reżimu sanitarnego odbyło się 42 spotkania Grup Roboczych. W 2021 r. pracowało 8 grup roboczych kontynuujących swoje działania z poprzednich lat oraz 9 grup roboczych powołanych w 2021 r. Łącznie prowadzonych było 17 spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Poniżej została przedstawiona **analiza zjawiska przemocy w Gminie Grodzisko Dolne w 2021 r.**

1. Skala przemocy w rodzinie oraz częstotliwość jej występowania.

Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie	Częstotliwość zdarzeń przemocowych w ww. rodzinach (należy podać liczbę rodzin)		
	1 raz w roku	od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
9	9	0	0

2. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Ogółem osoby poszkodowane	Kobiety			mężczyźni			dzieci			
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
		osoby starsze*	osoby niepełnosprawne		osoby starsze*	osoby niepełnosprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełnosprawne**
15	9	0	1	2	1	2 (1 osoba starsza jest też osobą niepełnosprawną)	4	2	2	-

* Kobiety i mężczyźni powyżej 65 roku życia.

**dzieci od 0 do 18 roku życia.

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, że liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie gminy nie przekroczyła w 2021r. ok. 0,18 % całej populacji mieszkańców. Należy jednak przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą może być znacznie wyższa niż wskazują na to przywołane statystyki. Osoby doznające przemocy domowej często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę problemu przemocy.

W 2021r. nie zauważono zwiększenia liczby osób doświadczających przemocy, a tym samym wzrostu skali zjawiska przemocy w stosunku do lat poprzednich – nastąpił spadek liczby osób wobec których istniało podejrzenie, że doznają przemocy w rodzinie.

3. Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Małoletni*
8	0	8	0

*Osoba do 18 r. ż.

Z przytoczonych wyżej danych wynika, że osobami wobec, których zachodziło podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2021r. byli mężczyźni.

W 2021 r. zostało sporządzonych:

- 9 formularzy „Niebieska Karta – A” – przez przedstawicieli policji,
- 7 formularzy „Niebieska Karta - C” - sporządzonych przez pracownika socjalnego z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy w rodzinie,
- 7 formularzy „Niebieska Kara - D” - sporządzonych przez pracownika socjalnego z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie,

Sprawcy przemocy w rodzinie często, nie podejmują współpracy lub jest to współpraca pozorna z przedstawicielami podmiotów realizujących procedurę „Niebieskie Karty”, ponieważ uważają, że są bezkarni - nie ma skutecznych narzędzi prawnych, które umożliwiłyby wyciągnięcie konsekwencji prawnych, wobec osób nie współpracujących w zakresie rozwiązania problemu przemocy w rodzinie.

Należy również podkreślić, że obecnie Policja dysponuje nowym środkiem reagowania na przemoc domową o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji. Ma on zapewnić możliwość szybkiego izolowania osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie w sytuacjach, gdy stwarza ona zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy. W 2021r. na terenie Gminy Grodzisko Dolne zastosowano ten środek reagowania na przemoc w stosunku do 4 osób wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Zdarzają się również sytuacje w których osoby uwikłane w konflikty rodzinne lub będące w okresie okołorozwodowym starają się wykorzystać procedurę „Niebieskie Karty” do „własnych celów” i to od przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę „Niebieskie Karty” ich wiedzy i umiejętności, doświadczenia zależy, czy dana sprawa zostanie zakwalifikowana jako przemoc czy ewidentny konflikt rodzinny.

W 2021r. zakończono 9 spraw prowadzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty”:
- na podstawie § 18 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” tj. *„ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy”*,

W 2021r. odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarny w Grodzisku Dolnym tj. 22.02.2021r., 07.05.2021r., 06.08.2021r. i 28.10.2021r. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym. Członkowie

Zespołu wykonują swoje zadania w ramach obowiązków służbowych, nie pobierają z tego tytułu żadnych dodatków do wynagrodzenia.

W trakcie spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego w 28.10.2021r. została opracowana analiza czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Do lokalnych czynników sprzyjających skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą r. w rodzinie zaliczono:

- stosowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- opracowanie i realizowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- nowe uprawnienia policji i sądów w zakresie czasowego usunięcia osoby wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie z miejsca zamieszkania,
- działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin oraz Przemocy w Rodzinie,
- poradnictwo prawne, rodzinne, socjalne,
- znajomość personalną osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- edukację dzieci, młodzieży, dorosłych na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- dobry przepływ informacji pomiędzy służbami pomocowymi,
- możliwość udziału w szkoleniach, podnoszenia kwalifikacji przez osoby działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wsparcie asystenta rodziny,

Do lokalnych czynników utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie zaliczono:

- nie w pełni jasne interpretacje przepisów prawnych,
- ograniczenia związane z pandemią COVID-19,
- mity i stereotypy na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- rezygnacja osób uwikłanych w problem przemocy w rodzinie z proponowanych form wsparcia,
- wstyd przed ujawnianiem problemu przemocy w rodzinie, obawa przed sprawcą,
- bierna postawa osób doznających przemocy w rodzinie,
- przewlekłość procedur sądowych,
- niechęć osób uwikłanych w problem przemocy w rodzinie do współpracy,
- poczucie bezkarności sprawców przemocy,

- niska frekwencja sprawców przemocy na posiedzeniach grup roboczych,
- niewystarczająca współpraca pomiędzy instytucjami pomocowymi,
- brak lokalnych grup samopomocowych,
- syndrom wyuczonej bezradności,
- przemoc powiązana z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych,
- ograniczenia wynikające z odseparowania sprawcy przemocy,

Ponieważ przemoc w rodzinie jest ciągle problemem naszej gminy, należy zatem wzmocnić dotychczasowe działania, które powinny mieć charakter współpracy interdyscyplinarnej poszczególnych instytucji lokalnych. Efektem takiej współpracy będzie skuteczne zapobieganie, rozpoznawanie oraz przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom.

Należy kontynuować dotychczas podejmowane działania m. in. poprzez:

- szerzenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców Gminy Grodzisko Dolne,
- monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- rozwijanie współpracy między instytucjami zajmującymi się pomocą osobom pokrzywdzonym przemocą w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji specjalistów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- kontynuowanie i rozwój profesjonalnych form pomocy,
- zaangażowanie w większym stopniu przedstawicieli ochrony zdrowia w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w kierunku wdrożenia odpowiedniego systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc,

Przewodniczący
Zespołu Interdyscyplinarnego

.....
mgr Andrzej Wikiera
Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego

SPRAWOZDANIE
z realizacji Gminnego Programu
Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Gminnego
Programu Przeciwdziałania
Narkomanii na 2021 rok.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Dolnym jest organem samorządu gminnego powołanym do realizacji zadań własnych gminy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te w 2021 roku szczególności obejmowały:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem (alkohol, narkotyki).
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja powyższych zadań prowadzona była w formie Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, które co roku są przyjmowane przez Radę Gminy w formie uchwały.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Dolnym w roku 2021 podjęła szereg działań w celu jak najlepszego świadczenia wsparcia osobom uzależnionym oraz ich rodzinom, a także prowadzenia szerokiej działalności profilaktycznej, jako podstawy w zapobieganiu problemom społecznym naszej gminy.

Wszelkie działania prowadzone przez Komisję odzwierciedlały cele i zadania zawarte w Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021.

Środki do wykorzystania w roku 2021 wynosiły **148 369,76 zł**

w tym:

- wykonanie dochodów z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu **106 913,46 zł**
- wykonanie dochodów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym **10 914,55 zł**
- niewykorzystane wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii w 2020 r. **30 541,75 zł**

Wykonanie wydatków na dzień 31-12-2021 r. **90 337,95 zł**

Środki niewykorzystane w 2021 roku na profilaktykę alkoholową i przeciwdziałanie narkomanii do wykorzystania w 2022 roku **58 031,81 zł**

Ad.1 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem (alkohol, narkotyki).

Wykonanie: 6 540,00 zł obejmuje dotację celową na Izbę Wyrzeźwień, opłaty sądowe przy składaniu wniosku oraz sporządzanie opinii biegłych sądowych.

Gmina Grodzisko Dolne zawarła porozumienie z Gminą Miasto Rzeszów na rok 2021 w sprawie powierzenia realizacji zadań w zakresie przyjmowania osób w stanie nietrzeźwości dowiezionych z terenu Gminy Grodzisko Dolne, realizacji dodatkowych programów terapeutycznych oraz sprawowania opieki nad tymi osobami do czasu ich wyrzeźwienia przez Izbę Wyrzeźwień w Rzeszowie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjowała działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, podejmowała czynności zmierzające do poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych poprzez kierowanie na badanie przez biegłych sądowych (specjalista psychiatra, specjalista psychoterapii uzależnień) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego. W 2021 r. Komisja przyjęła 15 wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe:

- 3 wnioski złożyła rodzina,
- 7 wniosków złożył Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 5 wniosków złożył Zespół Interdyscyplinarny.

Gminna Komisja w każdym z przypadków złożyła wniosek do biegłych sądowych o wydanie opinii psychiatryczno-psychologicznej w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Do Poradni Leczenia Uzależnień w Leżajsku w wyznaczonym terminie zgłosiło się 7 osób, w terminie późniejszym po zawiadomieniu Sądu 2 osoby, 1 osoba została doprowadzona na badanie przez Policję. Dzięki wsparciu i pracy Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownikom Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego można zauważyć, że świadomość osób z problemami uzależnień a niejednokrotnie i przemocy jest duża, dlatego w zdecydowanej większości osoby zgłaszały się na badanie zgodnie z terminem. Biegli sądowi wydali 10 opinii psychiatryczno-psychologicznych stwierdzających uzależnienie od alkoholu, w stosunku do jednego uczestnika postępowania zgromadzony materiał i bezpośrednie badanie nie wyczerpały w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości kryteriów diagnostycznych stosowanych przy rozpoznawaniu zespołu zależności alkoholowej, u 4 uczestników postępowania nie przeprowadzono na dzień 31-12-2021 r. badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Komisja skierowała do Sądu Rejonowego w Leżajsku 10 wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego.

Sąd Rejonowy w 10 przypadkach zawiadomił zgodnie z art. 34 ust 1 ustawy z dnia 26.10.1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi o ustaniu z mocy prawa obowiązku leczenia odwykowego orzeczonego wobec uczestnika bądź uczestniczki wobec upływu dwóch lat od uprawomocnienia się Postanowienia Sądu.

Analizując liczbę zgłoszonych osób uzależnionych do Komisji należy pamiętać, że ustawową procedurą objęte są nie tylko osoby w danym roku kalendarzowym. Podejmuje się bowiem działania skierowane do wszystkich osób wobec których stwierdzono uzależnienie od alkoholu. Są to sprawy, których prowadzenie ze względu na specyfikę choroby alkoholowej (mechanizmy obronne - głównie mechanizm zaprzeczeń, nawroty, uchylanie się od obowiązku systematycznego uczestnictwa) jest rozciągnięte w czasie. Stąd działania Komisji nie ograniczały się tylko do spraw bieżących.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Wykonanie: 20 003,47 zł obejmuje wydatki związane z funkcjonowaniem Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego, zakupem broszur profilaktycznych, prenumeratą materiałów profilaktycznych, zapewnieniem działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz z zatrudnieniem psychologa.

Punkt Informacyjno - Konsultacyjny jest bardzo istotnym elementem lokalnego systemu profilaktyki i pomocy osobom uzależnionym i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, syndromem współuzależnienia i przemocą domową. Prowadzenie takiego punktu w każdej gminie jest jednym z podstawowych wymogów Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Na terenie naszej gminy w 2021 roku funkcjonował Punkt Informacyjno – Konsultacyjny w którym wsparcia udzielał instruktor terapii uzależnień oraz certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień.

Instruktor terapii uzależnień dyżuruwał w każdy czwartek miesiąca w godzinach od 17.00 do 19.00, natomiast certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień w pierwszy wtorek miesiąca w godzinach od 15.30 do 17.30. Specjaliści dyżurujący realizowali poniższe działania:

- Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy,
- Motywowanie osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii,
- Motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego oraz psychoterapii,
- Inicjowanie interwencji w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- Wspomaganie osób pijących ryzykownie i szkodliwie w podjęciu decyzji w sprawie zmiany szkodliwego wzoru picia,

- Współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- Informowanie o procedurze leczenia odwykowego.

Osoby zgłaszające się do Punktu, były to osoby uzależnione ale także i współuzależnione (współmałżonek, dziecko). Podkreślały znaczenie wsparcia i rozmowy w sytuacjach dla nich kryzysowych. Życie w kontakcie z osobą uzależnioną wywołuje stres, izolację, trudności w szukaniu konstruktywnych rozwiązań. Osoby korzystające ze wsparcia w punkcie miały możliwość podjęcia pracy nad rozpoznaniem swoich emocji, potrzeb, radzenia sobie ze stresem, poszukiwały możliwości poprawy sytuacji rodzinnej.

Z pomocy w Punkcie skorzystało 35 osób (porady telefoniczne, konsultacje indywidualne), część z nich pojawiała się systematycznie.

W ramach działań profilaktycznych w miesiącu grudniu 2021 roku objęto pomocą psychologiczną (indywidualną i grupową) osoby doznające przemocy w rodzinie, – dorosłych i dzieci poprzez prowadzenie spotkań i konsultacji w szkołach podstawowych na terenie Gminy Grodzisko Dolne.

Zakupiono broszury profilaktyczne „Alkohol a kierowca” które zostały przekazane policjantom oraz instruktorom nauki jazdy. Policjanci przekazywali je w ramach kontroli drogowych, natomiast instruktorzy swoim kursantom.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2021 roku prenumerowała poradnik „Teczka gotowych materiałów, programów i profilaktyki uzależnień dla Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jako forma rozwoju i źródło wiedzy dla członków Komisji. Materiały były także pomocne w pracy z osobami zgłaszającymi się do Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Wykonanie: 41 364,16 zł obejmuje realizację programów profilaktycznych, wsparcie organizacji pozarządowych

W dniach od 23-02-2021 roku do 08-03-2021 roku w szkołach podstawowych na terenie Gminy Grodzisko Dolne zrealizowany został program edukacyjno-profilaktyczny „CUKIERKI”. Adresatami tej formy działań byli uczniowie z klas I-III. Program uzyskał pozytywną opinię Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej. Celem programu było m.in.

- przybliżenie uczniom podstawowych informacji na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych,
- integracja klasy i rozwinięcie wzajemnych relacji, które przeciwdziałają izolacji i osamotnieniu dziecka,
- zwiększenie umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami, kształtowanie postawy dystansu w relacjach z osobami nieznanymi, rozwijanie u uczniów postawy szacunku i zaufania do rodziców oraz personelu szkoły, jako osób mogących udzielić im wsparcia w problemach.

Zajęcia prowadzone były aktywnymi metodami, odbywały się w grupach do 20 osób.

Jedna ze szkół z terenu gminy realizowała ze środków Gminnej Komisji program „Moje zdrowie – nie lekceważę”. Program skierowany był do uczniów klas I-III oraz IV-VIII. Działania profilaktyczne dotyczyły przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym związanym z sięganiem przez młodzież po substancje psychoaktywne. Związane były również z popularyzowaniem wiedzy z zakresu zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań, przeciwdziałaniem agresji, przemocy, w tym cyberprzemocy.

Kolejna szkoła z pomocą środków przeznaczonych na profilaktykę zorganizowała dodatkowe zajęcia pozalekcyjne w ramach aktywnego spędzania czasu wolnego. Zorganizowała zajęcia warsztatowe, interaktywne, szachowe, świetlicowe oraz piknik integracyjny). W ramach „Filmowych czwartków profilaktycznych” wyświetlano bajki i filmy edukacyjno-profilaktyczne. Tą formą pracy objęto 50 uczestników- dzieci z oddziału przedszkolnego oraz uczniów klas I-III wraz z rodzicami.

Sfinansowano także ze środków komisji program „Trzeźwy znaczy aktywny”. W ramach programu zorganizowano cykl pogadarek, udostępniono materiały edukacyjne, zorganizowano spotkanie z osobą na co dzień zajmującą się uzależnieniami. Program objął dzieci z klas IV-VIII wraz z ich rodzicami.

Gmina Grodzisko Dolne w 2021 została partnerem projektu „Otwórz się na pomoc”. Jest to interaktywny film poświęcony problemowi uzależnienia od komputera i internetu udostępniony na stronach internetowych szkół z terenu naszej gminy. Scenariusz filmu został opracowany we współpracy z doświadczoną psycholog dziecięcą i jednocześnie terapeutą. Zadaniem widzów jest pokierowanie losami Dominika – 12 letniego chłopca który musi zmierzyć się z własnymi słabościami i uzależnieniem od gier komputerowych. Decyzje jakie podejmują widzowie wpływają na dalsze losy chłopca. W projekcie przygotowana została także specjalna sekcja „Prawdziwe Historie” która przedstawia historie dzieci borykające się z hejtem, przemocą w sieci, uzależnieniami od alkoholu, depresją, a także część poświęconą problemowi zdrowia psychicznego rodziny w zamknięciu. Projekt pomaga zmierzyć się dzieciom i rodzicom z problemem uzależnień.

Działania profilaktyczne zostały zrealizowane także poprzez zakup i rozdysponowanie na terenie naszej gminy wraz z Gazetą Grodziską kalendarzy, na których mieszkańcy znaleźli numery telefonów, gdzie mogą uzyskać pomoc psychologiczną i terapeutyczną dla osób uzależnionych i szukających pomocy w kryzysie.

Gmina Grodzisko Dolne wspierała także organizacje pozarządowe, głównie Kluby sportowe które otrzymywały środki finansowe na realizację pozalekcyjnych zajęć sportowych i związanych z nimi działań profilaktycznych na podstawie składanych wniosków o środki

finansowe na realizację programu z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania narkomanii.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii

Wykonanie: 22 430,32 zł obejmuje wspomaganie instytucji, stowarzyszeń służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych w tym zabezpieczenie czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Dolnym współfinansowała także działania które realizował kościół parafialny z terenu naszej gminy. Grupy dzieci i młodzieży uczestniczyły w Spotkaniu Młodzieży Archidiecezji Przemyskiej połączone z działaniami profilaktycznymi. Młodzież która uczestniczyła w tym spotkaniu miała także okazję spotkać się z osobą zajmującą się przeciwdziałaniem uzależnieniom, prowadzana była pogadanka. W tym przedsięwzięciu uczestniczyło 45 osób.

Dofinansowano także program „Wakacje z Bogiem. Jak się bawić bez alkoholu i używek”. Grupa młodzieży z terenu naszej gminy w okresie wakacyjnym uczestniczyła w wyjeździe, podczas którego połączono aktywne spędzanie czasu wolnego z profilaktyką uzależnień, stworzono alternatywę do spędzania czasu wolnego w ciekawy i edukacyjny sposób.

Koło wędkarskie zorganizowało atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego z okazji „Dnia Dziecka” połączone z działalnością profilaktyczną.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Dolnym w 2021 roku współpracowała z Komendą Powiatową Policji w Leżajsku. KPP zorganizowała konkurs, którego celem było edukowanie i kształtowanie umiejętności oraz nawyku wyboru bezpiecznych zachowań przez dzieci i młodzież w codziennych sytuacjach życiowych. Tematem konkursu była przemoc (w sieci, rówieśnicza), agresja, problematyka zagrożeń używkami (alkohol, narkotyki).

Poradnia Psychologiczno – Psychoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży „Dobry Start” objęła pomocą psychologiczną dzieci i młodzież z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Prowadziła działania profilaktyczne, terapeutyczne, podnosiła poziom wiedzy rodziców i dzieci w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu. Pozyskane środki z GKRPA przekazano na zakup książek związanych z problemem uzależnień oraz gry terapeutyczne pomagające identyfikować trudności psychologiczne i społeczne wynikające z życia w rodzinie dysfunkcyjnej.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W 2021 roku przeprowadzono 27 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych wraz z działaniami edukacyjnymi skierowanymi do sprzedawców napojów alkoholowych, nie stwierdzono przypadków łamania warunków sprzedaży. W trakcie kontroli przekazano broszury edukacyjne wraz z plakietkami skierowane do sprzedawców, które otrzymano z

Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wydano 4 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży oraz 20 zezwoleń poza miejscem sprzedaży.

